

گزینۀ سخن پارسی
۱۰

داستانهای کوتاه

از پیشانیوهای

جلال الدین محمد مولوی

با معنی واژه ها و شرح مہیای دشوار و امثال و حکم

و برخی نکتہ های دستوری و ادبی

بکوش

دکتر خلیل خطیب رہبر

استاد دانشگاه تهران

سر شناسنامه: مولوی، جلال الدین محمد بن محمد، ۶۰۴-۶۷۲ ق
عنوان و نام پدید آور: داستانهای کوتاه از مثنویهای مولانا/ به کوشش خلیل
خطیب رهبر.

مشخصات نشر: تهران: مهتاب، ۱۳۹۰.

مشخصات ظاهری: ۱۲۲ ص

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۵۱-۰۲۶-۷

وضعیت فهرست نویسی: فیا

موضوع: شعر فارسی—قرن ۷ ق.

شناسنامه افزوده: خطیب رهبر، خلیل، ۱۳۰۲-

رده بندی کنگره: ۱۳۹۰ / ۱۱۶ / PIR ۵۲۹۱

رده بندی دیویی: ۸۸۱/۳۱

شماره شناسنامه ملی: ۲۵۸۸۲۵۱

نام کتاب: داستانهای کوتاه از مثنویهای مولانا

بکوشش: دکتر خلیل خطیب رهبر

لیتوگرافی: صدف

ناشر: انتشارات مهتاب

نوب چاپ: اول ۱۳۹۰

تیراژ: ۱۱۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۵۱-۰۲۶-۷

مرکز بخش: بخش گلستان-خیابان انقلاب، خ فخر رازی، خ وحید نظری، پلاک ۸۵

تلفن: ۶۶۴۹۱۷۴۷-۶۶۴۹۰۶۱۶ فاکس: ۶۶۴۸۷۲۱۹

قیمت: ۳۲۰۰ تومان

فهرست مطالب

۷	پیشگفتار
۹	مولانا جلال الدین مولوی
۱۳	حکایت مرد بقال و طوطی.....
۱۵	قصه دیدن خلیفه لیلی را
۱۵	داستان پیر چنگی.....
۲۲	حکایت ماجرای نحوی و کشتیان
۲۳	کبودی زدن قزوینی بر شانگاه صورت شیرو پشیمان شدن او بسبب زخم سوزن....
۲۵	رفتن گرگ و روباه در خدمت شیر بشکار
۲۹	قصه آنک دریاری بکوفت.....
۳۰	عبادت رفتن کر بر همسایه رنجور خویش
۳۲	قصه مری کردن رومیان و چینیان در علم نقاشی و صورتگری
	خدوانداختن خصم در روی امیرالمؤمنین علی علیه السلام و انداختن علی شمشیر راز
۳۳	دست
۳۵	هلال پنداشتن آن شخص خیال را در عهد عمر رَضِیَ اللّٰه عَنْه
۳۶	دزدیدن مار گیر ماری را از مار گیر دیگر

- ۳۷ خاریدن روستایی بتاریکی شیر را بطن آنک گاو اوست
- ۳۸ فروختن صوفیان بهیمه مسافر را جهت سفره و سماع
- ۴۲ تمثیل بر حقیقت سخن.....
- ۴۳ کلوخ انداختن تشنه از سر دیوار در جوی آب
- ۴۴ انکار کردن موسی علیه السلام بر مناجات شبان
- ۴۷ حکایت اعتماد کردن شخص بر تملق و وفای خرس
- ۵۱ خواندن محاسب مست خراب افتاده را بزنندان
- ۵۲ حکایت آن هندو که بار خود را ملامت میکرد.....
- ۵۳ شکایت کردن پیر مرد بطیب از رنجوریهها.....
- ۵۵ قصه جوحی و آن کودک که پیش جنازه پدر خویش نوحه میکرد
- ۵۶ قصه اعرابی و ریگ در جوال کردن.....
- ۵۸ کشیدن موش مهار شتر را و معجب شدن موش در خود
- ۶۰ منازعت چهار کس جهت انگور که هر یکی بنام دیگر فهم کرده بود آنرا
- ۶۱ افتادن شغال در خم رنگ و رنگین شدن و دعوی طلوسی کردن میان شغالان
- ۶۳ حکایت مارگیری که اژدهای فسرده را مرده پنداشت.....
- حکایت آن شخص که در عهد داود علیه السلام شب و روز دعا میکرد که مرا روزی
- ۶۷ حلال ده بی رنج
- ۷۰ مثال رنجور شدن آدمی بوهم تعظیم خلق و رغبت مشتریان بوی و حکایت معلم
- ۷۵ گریختن عیسی علیه السلام فراز کوه از احمقان
- ۷۷ حکایت خرگوشان که خرگوشی را برسالت پیش پیل فرستادند.....
- ۷۹ حکایت آن دزد که می پرسیدندش چه میکنی.....
- ۸۰ داد خواستن پشه از باد بحضرت سلیمان علیه السلام
- ۸۳ قصه آن دباغ که در بازار عطاران از بوی عطر و مشک بیهوش و رنجور شد
- ۸۶ قصه آن جهود علی را کرم الله وجهه که اگر.....
- ۸۷ قصه عطاری که سنگ ترازوی او از گل سرشوی بود و دزدیدن مشتری گل خوار..

فهرست مطالب ۵

- ۸۹ حکایت آن فقیه با دستار بزرگ و آنکس که دستارش بر بود و بانگ زدن.....
- ۹۱ قصه آبیگیر و صیادان و سه ماهی یکی عاقل و یکی نیم عاقل و آن دگر مغرور و.....
- ۹۴ قصه آن زن که طفل او بر سر ناودان غرید و خطر افتادن بود و از علی کرم الله وجهه چاره جست
- ۹۵ حکایت آن اعرابی که سگ او از گرسنگی می مرد و ابنان او پر نان.....
- ۹۷ قصه آن حکیم که دید طاوسی را که پر زیبای خود را می کند بمنقار و می انداخت و تن خود را کل وزشت می کرد.....
- ۹۹ قصه آن شخص که دعوی پیغامبری می کرد.....
- ۱۰۱ حکایت آن شخص که از ترس غویشن را در خانه انداخت.....
- ۱۰۲ حکایت آن گاو که تنها در جزیره ایست بزرگ.....
- ۱۰۳ حکایت هم در جواب جبری و اثبات اختیار و صحت امر و نهی.....
- ۱۰۵ حکایت کافری که گفتندش در عهد ابابکر که مسلمان شو و جواب گفتن او ایشان را
- ۱۰۶ حکایت آن مؤذن زشت آواز که در کافرستان بانگ نماز داد و مرد کافری او را هدیه داد
- ۱۰۸ حکایت مات کردن دلقک سید شاه ترمذ را
- ۱۰۹ حکایت آن شخص که دزدان قوچ او را بدزدیدند و بر آن قناعت نکردند.....
- ۱۱۱ حکایت آن پاسبان که خاموش کرد تا دزدان رخت تاجران بردند بکلی.....
- ۱۱۲ حکایت آن عاشق که شب پیامد بر امید وعده معشوق بدان و ثاقی.....
- ۱۱۴ داستان آن شخص که بر در سرای نیم شب سحوری می زد.....
- ۱۱۶ قصه سلطان محمود و غلام هندو
- ۱۱۹ فهرست برخی از مأخذها

پیشگفتار

برای آنکه دانشجویان که دوستاران سخن پارسی و نگاهبانان سرمایه گرانبهای فرهنگ ایران بشمار میروند آسانتر بتوانند با ادبیات کهنسال میهن گرامی خود آشنا شوند، چاره آنست که چراغی فرا راهشان باشد، فراهم آوردن این گونه نامه‌ها بر آوردن چنین نیازی راست.

داستانهای برگزیده از شش دفتر مثنوی معنوی مولانا جلال‌الدین محمد بلخی اقتباسی است از کتاب داستانهای کوتاه منظوم تألیف نگارنده که در سال ۱۳۷۰ از سوی انتشارات مهتاب نشر یافته است.

در این گزینه برای سهولت مطالعه دانشجویان و ادب دوستان معنی برخی از واژه‌ها و بیتها آورده شده است و علاوه بر آن بهره‌ای از نکات دستوری و ادبی اشارتی رفته و گاه بمنظور توضیح بیشتر خواننده گرامی را بکتاب داستانهای منظوم یا ذکر صفحه ارجاع داده و فهرستی از مأخذها در پایان افزوده است.

در اینجا بایسته میدانم که تشکر بی پایان خود را بروان پاک استاد محمدعلی ناصح رئیس فقید انجمن ادبی ایران تقدیم دارد و از راهنماییهای ارزنده استاد بزرگوار جناب آقای دکتر صادق کیا «مهر» سپاسگزاری نماید.

از همکاران دانشمند و پژوهندگان ارجمند خواهشمندست که در این نامه بدیده عنایت نگرند و نگارنده را از لغزشها کریمانه آگاه فرمایند.

تهران - تیرماه ۱۳۷۰

خلیل خطیب رهبر